

Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiada Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniam

2018 m.

9–10 klasės

Respublikinis turas

Užduočių atlikimo laikas – 2 val.

dalyvio kodas

Vertinimas:

I UŽDUOTIS

Atidžiai perskaite pateiktas ištraukas nurodykite, apie kokius žymius lietuvių literatūros kūrėjus jose pasakojama.

1. *[Rašytojas] man yra pasakojęs, kad jo darbo „700 Jahre...“ jis turėjo nemokamai duoti 170 egzempliorių į tam tikrą Vokietijos fondą, iš kurio disertacijos ir šiaip mokslo darbai eina mainams į užsienio mokslo įstaigas. [...] Vieną egzempliorių minėto savo veikalo atminčiai atsiuntė man su savo autografu. Tada aš išsirašiau iš jo dar porą egzempliorių ir įteikiau vieną jų leidžiamam Klaipėdoje vokiečių kalba, bet lietuviškosios pakraipos, laikraščio „Baltischer Beobachter“ redaktoriui paminėti bei recenzuoti.*

Vertinimas

2. *Jis buvo tikras kaimietis, grynuolis. Nemėgo kavinių, susirinkimų, posėdžių. Geriausiai jausdavosi savo name Vilniaus priemiestyje, kur netoli miškas. Yra rašęs, kad kaimietis atvažiuoja į miestą, arklių palieka priemiestyje, pats nueina į bažnyčią, karčemą, kromą ir vėl grįžta į savo kaimą. Ne veltui atsivežė kaimišką tėvų trobą.*

3. *Didelius darbus ir neišdildomus pėdsakus jis paliko mūsų kultūriniame gyvenime, bet yra sritis, kurios be jo negalime įsivaizduoti, – tai Lietuvos dramos teatras ir lietuvių dramaturgija. Jis buvo pirmas mūsų rimtai pasiruošęs teatrologas. Grįžęs iš Miuncheno jis lankė visus mūsų spektaklius ir juos recenzavo. Kartais pasirašydavo savo pavarde, bet dažniausiai slapyvardžiais, kurių turėjo tiek, kiek niekas kitas. Tačiau pasislėpti nuo mūsų negalėjo, nes puikiai pažinojom jo aštrų, kovingą stilių.*

Vertinimas: už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas.

Suma:

II UŽDUOTIS

Pateiktus kūrinių pavadinimus įrašykite lentelėje, priskirdami kūrinius juos parašiusiems autoriams.

„Jauno žmogaus memuarai“, „Trys draugai“, „Skerdžius“, „Antigonė“, „Lygiosios trunka akimirka“, „Gyvulių ūkis“, „100 pavasarių“, „Žemaičių vyskupystė“, „Herkus Mantas“, „Iliada“.

J. Grušas	
R. Gavelis	
Homeras	
E. M. Remarkas	
V. Krėvė	
I. Meras	
K. Binkis	
Dž. Orvelas	
Sofoklis	
M. Valančius	

Vertinimas

Vertinimas: už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas.

Suma:

III UŽDUOTIS**Atsakykite į klausimus:**

1. Šis žmogus buvo lietuvių kalbininkas, gimęs XIX a. antroje pusėje, studijavęs Maskvos universitete. Jis buvo labai žymus lietuvių kalbos normintojas, o bendrinės lietuvių kalbos raidai daug įtakos turėjo jo lietuvių kalbos vadovėliai, taip pat gramatika, padėjusi stabilizuoti lietuvių kalbos rašybą ir skyrybą. Šis kalbininkas pirmą kartą lietuvių kalbotyros istorijoje detalai nagrinėjo lietuvių kalbos linksnų reikšmes ir jų vartojimą, kas buvo svarbu lietuvių kalbos sintaksei. Taip pat jis buvo vertėjas, Žemaitės, J. Biliūno, A. Juškos ir kt. tekstų redaktorius, visada pabrėžęs, kad jam labiausiai rūpi kalbos praktikos dalykai. Kas buvo šis kalbininkas (parašykite vardą ir pavardę)?

Vertinimas

2. Šio žmogaus pavardė yra sudėtinio gyvenamosios vietos pavadinio, kurį sudaro asmenvardis ir bendrinis žodis, dalis. Šis žmogus buvo visuomenės veikėjas, rašė eiles, satyras, vertė pasakėčias. Kelerius metus buvo *Varpo* redaktorius, leido valstiečiams skirtą laikraštį *Ūkininkas*. Kas buvo šis žmogus (parašykite vardą ir pavardę)?

3. Šiame mieste gyveno daug garsių žmonių. Šio miesto kunigų seminarijoje mokėsi Kazimieras Jaunius, taip pat Maironis, vėliau 1909–1932 m. buvęs šio miesto kunigų seminarijos rektoriumi. 1922 m. čia buvo įsteigtas Lietuvos universitetas. Šiame mieste studijavo Salomėja Nėris, Bernardas Brazdžionis, kurių kūryboje yra šio miesto vaizdinių, taip pat jame gimė poetė Judita Vaičiūnaitė, išleidusi eilėraščių rinkinį, kuriame buvo pavartotas šio miesto vardas. Šiam miestui priklausančiose kapinėse ilsisi Kazimieras Būga, Jonas Jablonskis ir daug kitų Lietuvos kultūros veikėjų. Koks tai miestas?

Vertinimas: už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas.

Suma:

IV UŽDUOTIS

Lentelėje pateikti Lietuvos patarmių pavadinimai. Iš pateikto sąrašo į kiekvieną tuščią lentelės grafą įrašykite po du miestų (miestelių) vardus, kurie yra nurodytų patarmių teritorijoje.

Lietuvos miestai ir miesteliai: Alsėdžiai, Biržai, Kėdainiai, Kvėdarna, Mažeikiai, Radviliškis, Raseiniai, Rokiškis, Šilalė, Tauragė, Zarasai, Žagarė.

Patarmė	Miestai, miesteliai
pietų žemaičiai raseiniškiai	
pietų žemaičiai varniškiai	
rytų aukštaičiai panevėžiškiai	
rytų aukštaičiai uteniškiai	
šiaurės žemaičiai telšiškiai	
vakarų aukštaičiai šiauliškiai	

Vertinimas

Lentelės pildymo pavyzdys:

Patarmė	Miestai, miesteliai
rytų aukštaičiai vilniškiai	Adutiškis, Ignalina

Vertinimas: už kiekvieną gerai užpildytą lentelės grafą – nurodyti abu tinkami miestų (miestelių) vardai – 1 taškas. Suklydus ir į lentelę įrašius netinkamą kurio nors vieno miesto (miestelio) pavadinimą taškas neskiriamas.

Suma:

V UŽDUOTIS

Lietuvių kalbos instituto *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne* (žr. naujazodziai.lki.lt) kaupiami nauji lietuvių kalboje nuo XX a. pabaigos atsiradę ir viešai vartojami nauji žodžiai. Naudodamiesi iš duomenyno pateikta informacija – teksto ištraukoje ar sakinyje pavartotu naujažodžiu – parašykite naujažodžio reikšmę.

Teksto ištrauka ar sakinis su vartojamu naujažodžiu (pabrauktas) iš duomenyno	Naujažodžio reikšmė
Balkone iki šiol džiūva mano kasmetinės <u>balkonininkystės</u> įrodymai pomidorų stagarų pavidale.	
Miesto valdžios atstovai sako, kad nustočiau svaigti, pas mus laisva rinka, kas ką nori, tą ir groja. Tai tikriausiai ir sveiki drūti pinigų <u>prašikautojai</u> yra kuo normaliausia saviraiška.	
Naudokitės <u>primintukais</u> . Susitarkite, kas jums padės prisiminti reikiamus dalykus: gal klijuokite raštelius ant veidrodžio ar turėkite žadintuvą sutartu laiku su mėgstama daina. Užgrojus dainai – metas valytis dantis.	
(...) nusprendė, kad nėra ko plėšytis dirbant tiesioginį savo darbą, už kurį mokami pinigai, ir išvažiavo lenktyniauti į Afriką. Seime dirba komitetai, vyksta posėdžiai – Seimo narė <u>raliuoja</u> .	
praėjo savaitė, kita, ir jau galėjau leisti sau užėti į „ <u>svarainių</u> “ parduotuvę (...), kur galima įsigyti prekių po svarą. O ką? Juk puiku nusipirkti už du svarus tris sukabintas poras kojinių ar už vieną svarą – porą reikalingų pirštinių, ar net lietuviškos „Pergalės“ saldinių dėžutę...	
Vėjo jėginių plėtra pastaruoju metu itin aktyviai besirūpinanti Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos asociacija (LAIEA) kritiškai vertina valdžios pastangas vystyti alternatyvią energijos gamybos šaką. Pasak šios organizacijos vadovo Artūro Skardžiaus, Seimo darbo grupė (...) siekia ne skatinti, o diskriminuoti vėjo energetikos sektorių. „ <u>Vėjininkams</u> “ esą bus taikomi įvairūs apribojimai prieiti prie skirstomųjų tinklų, nesudaromos vienodos sąlygos tiekti elektros energiją ir kt.	

Vertinimas

1. Lentelėje raskite pabrauktus daiktavardžius, kurie naujažodžiais tapo pavartoti nauja, anksčiau lietuvių kalboje nevartota reikšmė.

Vertinimas: už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas.

Suma:

VI UŽDUOTIS

[...] jis sustojo Šventaragio slėny, kur degindavo pirmuosius didžiuosius kunigaikščius, ir čia apsinakvojo. Tenai miegodamas jis susapnavo, kad ant kalno, kuris buvo vadinamas Kreivuoju, o dabar Plikuuju, stovi didžiulis geležinis vilkas, o jame tartum staugia šimtas vilkų.

Lietuvos metraščiai, ištrauka

Atsakykite į klausimus:

1. Apie ką byloja šis Lietuvos metraščių pasakojimas? Kas susapnavo aprašytą sapną?

Vertinimas

2. Kas, anot pasakojimo, pateikė šio sapno išaiškinimą?

3. Kokią reikšmę vilko simbolis turi daugelio tautų mitologijoje?

4. Kokia kalba buvo užrašyti Lietuvos metraščiai? Kodėl?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

VII UŽDUOTIS

*Da balių žvirblių balsai nenutilo,
Tuo tarpu vėjas lyg tyčia pakilo
Ir sujudino kviečiuose baisybę.
Žvirbliai varguoliai per valandą ūmą
Tarytum šaute sulindo į krūmą
Užmiršę kviečius ir varpų gausybę.*

Vincas Kudirka, *Žvirbliai ir kaliausė*

Atsakykite į klausimus:

1. Kokio literatūrinio žanro ištrauka čia pacituota? Trumpai apibūdinkite pagrindinius šio žanro bruožus.

2. Koks žymus lietuvių poetas parašė pirmus originalius šio žanro kūrinius lietuvių literatūroje?

3. Trumpai paaiškinkite, kodėl labai dažnai pagrindiniai personažai šio žanro kūriniuose yra gyvūnai. Šiuose kūriniuose vaizduojami gyvūnų paveikslai savo ypatybėmis yra labai panašūs į tam tikros rūšies prozos kūriniuose vaizduojamus gyvūnus. Kokie tai kūriniai?

4. Kokių žanrų kūrinių dar yra sukūręs Vincas Kudirka?

5. Didelę V. Kudirkos literatūrinio palikimo dalį sudaro vertimai. Kokių žymių poetų kūrybos jis yra išvertęs? Nurodykite bent vieną autorių.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

Vertinimas

VIII UŽDUOTIS

Iš *Lietuvos vietovardžių žodyno* pateikti sudėtiniai vietovardžiai: *Antanėlio raistas* (raistas, Kuktiškės), *Budgino kadagynas* (krūmai, Varniai), *Būtvilo beržynėlis* (miškas, Šeduva), *Butrimo pievos* (pieva, Plateliai), *Būtos maudyklėlė* (maudykla, Ruzgai), *Daubarų prūdas* (kūdra, Pilviškiai), *Daūgirdo kálnas* (kalnas, Miroslavas), *Daūnio gōjus* (miškas, Viduklė), *Daūnoro kanālas* (griovys, Kiukai), *Dóvydo miškas* (miškas, Truskava), *Drqšūčio dirvėlė* (žemė, Panevėžys), *Dūdónio šiliukas* (miškas, Garliava).

Atsakykite į klausimus:

1. Kuo darybos pamato požiūriu skiriasi visi pateikti vietovardžiai nuo vietovardžių *Dařžo raistas* (pieva, Vilūnai), *Ėžero upėlis* (upė, Krakės)?

Vertinimas

2. Sąrašė raskite vietovardžius, kurių pirmasis dēmuo yra atsiradęs iš krikščioniškos kilmės asmenvardžio, ir juos parašykite.

3. Sąrašė raskite vietovardžius, kurių pirmasis dēmuo yra trumpinio kilmės asmenvardis, atsiradęs iš lietuvių dvikamienio vardo, ir juos parašykite.

4. Sąrašė raskite vietovardžius, kurių antrasis žodis yra priesaginis darinys, o jo priesaga vartojama ir kituose bendriniuose lietuvių kalbos (ne tarmių!) žodžiuose, ir juos parašykite.

5. Sąrašė raskite vietovardžius, kurių antrasis žodis yra priesagos neturintis slavizmas (skolinys iš slavų kalbų), ir juos parašykite.

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

IX UŽDUOTIS

*Nueisiu pėsčias į Čenstakavą,
Pėsčias į šventą vietą.
Aš vienas chamas, aš vienas nusidėjėlis,
Aš vienas juodas ant šio balto svieto.*

*Girdėjo mano meilės bakchanaliją,
Visa ši žemė ir visi aukštieji dangūs;
Ir paskutinė nuodėmė pabudusi
Skausmu ir sielvartu užtvino akių langus.*

*O buvo laimė ir nelaimė –
Maža, toli, tyli, nežinoma;
Ir buvo taip: ant miesto rinkos harakiri
Visais vardais vadinama.*

*Visą naktį tylą tyliai rėkia.
Tyla rėkia, naktis mane šaukia.
Tai pasimelsiu dievišku žodžiu, kaip pranašas
Ir nusiimsiu kaukę.*

Atsakykite į klausimus:

1. Nuodėminga, bet Dievo ieškančio žmogaus būseną yra pagrindinė šio poeto žymiausio rinkinio *Amžinas žydas*, iš kurio yra ir čia pateiktas eilėraštis „Harakiri“, tema. Kas buvo šis žymus lietuvių poetas, pirmasis savo poezijoje moderniai aktualizavęs krikščioniškos egzistencijos problematiką?

2. Kaip vadinama senoji žydų poezija, įtraukta į Biblijos Senąjį Testamentą?

3. Koks religinis ir kultūrinis krikščionių paprotys turimas galvoje pirmose dviejose eilėraščio eilutėse? Kas yra eilėraštyje minima Čenstakava?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

Vertinimas

X UŽDUOTIS

Pateikti sakiniai iš lietuvių literatūros:

1. *Įgriso lyg ausų man tie seimai!* (B. Sruoga)
2. *Išėjęs į koridorių silenciumo metu, jis pastatydavo ausis, bene išgirs kur rektoriaus ar inspektoriaus žingsnius* (V. Mykolaitis-Putinas).
3. *Jai pro vieną ausį įėjo, pro kitą išėjo* (I. Simonaitytė).
4. *Mano užmokestį matys kaip savo ausį* (Žemaitė).
5. *Tūlas visai jo nepastebėjo, kiti be jokios atidžios pro ausis praleido* (J. Biliūnas).
6. *Visi keturi klausos įtempę ausis, bet girdi tik griežlę* (I. Šeinius).

Atsakykite į klausimus:

1. Raskite frazeologizmus, kuriuos sieja tas pats žodis, ir paaiškinkite, ką jie šiuose sakiniuose reiškia.

Vertinimas

2. Kokia kalbos dalis yra žodis *bene* (plg. *Išėjęs į koridorių...*)? Parašykite, koku konkrečiu žodžiu jį galima pakeisti sakinyje.

3. Gramatinių centrų jungimo požįriu apibūdinkite sudėtinį sakinį *Tūlas visai jo nepastebėjo, kiti be jokios atidžios pro ausis praleido*. Kas be grafinio ženklo (kablelio) jungia šio sudėtinio sakinio dėmenis?

4. Raskite viename sakinyje iš pateiktųjų vartojamą sudėtinį veiksni ir jį parašykite. Kokio linksnio vaidmenį sakinyje atlieka šis veiksnys?

5. Viename sakinyje vartojamas veiksmažodis, kurio būtasis kartinis laikas yra *įgriso* (*Įgriso lyg ausų man tie seimai*). Parašykite šio veiksmažodžio 3 asmens esamąjį ir būsimąjį laiką.

6. Viename sakinyje vartojamas daiktavardis *užmokestis* (plg. *Mano užmokestį matys...*). Parašykite, kokio žodžio forma yra šio darinio pamatas ir nurodykite jo darybos formantą.

Vertinimas: 1 klausimas: už kiekvieną rastą ir tinkamai paaiškintą frazeologizmą – 1 taškas.

2-6 klausimai: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XI UŽDUOTIS

Mes, jauni iškeltagalviai, nenuoramos ir vėjavaikiai, einame į gyvenimą Naujojo meno vėliava nešini. Mes nudrėskėme nuo savo dvasios sumirkusį laiko baloj apdarą ir sviedėm jį tiems, kurie senatvėj šqla. Amžinai naujas ir amžinai jaunas gyvenimas – mūsų nesenstamoji Beatričė. Mes atgrįžome jai savo dvasios veidrodį – te gėrisi. Tegu jo atošvaistoj šypsosi kvatojasi mūsų Beatričė; tegu frizuojausi, tegydo prieš jį savo veido intapus. Nustelbdami prekymečio užesį ir miegančių knarksmą, mes mušame į skambaus žodžio būgną ir šaukiame visus, kurie jauni dvasioj, sudaryti vieną Naujojo Meno kūrėjų armiją!

Atsakykite į klausimus:

1. Kokio lietuvių literatūrinio sąjūdžio tekstas čia pacituotas? Kokiu laikotarpiu jis buvo sukurtas (nurodykite bent apytikriai)?

Vertinimas

2. Trumpai apibūdinkite būdingiausius šio sąjūdžio bruožus.

3. Tekste minimas Beatričės vardas. Kodėl? Kokia šios aliuzijos prasmė?

4. Koks poetas yra žymiausias šio sąjūdžio atstovas?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XII UŽDUOTIS

Maudos arkliai, šunys, vyrai, moterys, vaikai, krokodilai. Tiršta. Retkarčiais girdėti kas besikalbant lietuviškai. Kaip koks kuriozas. Čia net leidžiama, matyti, kalbėti lietuviškai. Tai yra žmonės šiuo dalyku nesistebia. Horizontas toks švelnus. Tapalai. Vandens garai. Kaip koks upeliokštis Prancūzijoje. Ir tikrai! Dar čia žmonės, prigimties žmonės, nesumiestėje. Maudos be rūbų. Aš nemačiau nė vieno švariais marškiniais. Galbūt dauguma čia amatininkai. Žinoma, nei Seimo narių, nei literatų čia nėra. Kai kurie net mėgsta gimnastikuotis. Mostelėja ranka kartą kitą ir susigėsta savo užgaidos. Puikūs šienaujami krantai. Pučia vėjelis, atpūsdamas sugedusio oro bangas. Aš suskaitau net, kiek miestas galėtų uždirbti, įsteigęs tinkamas maudykles, plažą ir kitokias naudingas vietas. Bet tuomet nebūtų tiek laisvių. Žmogus leistas laisvas būti, ir miesto valdyba supranta šią žmogaus prigimtį ir ją sankcionuoja.

Jurgis Savickis, *Vilija*, ištrauka**Atsakykite į klausimus:**

1. Sakinyje *Čia net leidžiama, matyti, kalbėti lietuviškai* vartojamas žodis *matyti*. Ar jis yra įterpinys? Jeigu taip, tai kodėl taip manote ir ką šis įterpinys reiškia (autorius požiūriu)?

Vertinimas

2. Tiksliai parašykite, kokia kalbos dalis yra žodis *nesumiestėje* ir kokia forma jis yra vartojamas tekste (plg. *Dar čia žmonės, prigimties žmonės, nesumiestėje*).

3. Paaiškinkite, kuo ir kodėl ypatingas žodžio *laisvių* vartojimas (plg. *Bet tuomet nebūtų tiek laisvių*).

4. Sakiniuose *Horizontas toks švelnus. Vandens garai*, suraskite ilguosius kirčiuotus skiemenis (juos pabraukite), o juos turinčius žodžius sukirčiuokite.

5. Raskite tekste bent du vartojamus tarptautinius daiktavardžius, kurie turi bent vieną skiemenį, kurio gramatinis centras yra trumpasis balsis o.

6. Kokia reikšmė tekste vartojamas veiksmažodis *suskaityti* (plg. *Aš suskaitau net, kiek miestas galėtų...*)? Iš kokios kalbos dalies jis padarytas?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XIII UŽDUOTIS

*Senas Kaunas puotą ruošia
Ir ne veltui save puošia,
Kviečia brolių kuo daugiau
Paviešėti skaitlingiau.
Ei, lietuvi, jei dar gyvas,
Jei dar teka kraujas grynas,
Stok į būrį sau lygių
Savo brolių lietuvių.*

*Šaukia Vilnius, lenkų miestas,
Nerimauja jų kankintas.
Kas pajėgia ir kuo gali,
Remkit, broliai, savo šalį.
Ei, lietuvi, jei dar gyvas,
Jei dar teka kraujas grynas,
Stok į būrį sau lygių
Savo brolių lietuvių.*

*Vesk žirgelį pabalnotą,
Stverk kardelį sidabruotą,
Motin, laiminki sūnelį,
Sese, palydėk brolelį.
Ei, lietuvi, jei dar gyvas,
Jei dar teka kraujas grynas,
Stok į būrį sau lygių
Savo brolių lietuvių.*

Lietuvių liaudies daina *Senas Kaunas puotą ruošia*

Atsakykite į klausimus:

1. Kokiu istoriniu laikotarpiu sukurta ši lietuvių liaudies daina? Iš kokių dainos tematinų motyvų tai galima atspėti?

Vertinimas

2. Kokiam lietuvių liaudies dainų žanrui priklauso pateiktas pavyzdys?

3. Dainoje panaudota būdinga lietuvių liaudies dainų formos ypatybė. Kokia?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XIV UŽDUOTIS

Pateikti lietuvių kalbos bendriniai žodžiai *arti*, *greta*. Juos sukirčiuokite, nurodykite jų priklausomybę kalbos daliai ir parašykite jų reikšmę. Pateikite kuo daugiau atsakymų ir parodykite, kad šie žodžiai, tinkamai sukirčiuoti, gali būti skirtingos kalbos dalys.

Vertinimas

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai sukirčiuotą žodį, tinkamai nurodytą kalbos dalį ir žodžio reikšmę – po 1 tašką. Neteisingai sukirčiuotus, supainiotus kalbos dalį ar žodžio reikšmę, taškas neskiriamas.

Suma:

XV UŽDUOTIS

Pašoko Urtė nuo krėslo ir apkabino tėvą.

- Tėteli, tėti, tėtukai! Važiukiva, važiuokiva!

- Palauk, mergele, pirma reikia visa ką apgalvoti. O kuo apsirengsi?

- Ar mano įžegnojimo drabužiai negerai?

- Jau išaugai juos. Juk jau dabar septyniolikos būsi. Augi ir drebi į ilgį.

- Tik mano sijonas kiek trumpas. Bet juk jaunos vokiečių tokių ilgų suknelių ir nenešioja. Žiūrėk, Pėžaičių Švarcikė, kokie jos sijonukai trumpi.

- Švarcikė už tave jaunesnė, - perspėjo motina. - Bet atsimink, kad ne į Priekulę ar į Klaipėdą, o į Karaliaučius nori važiuoti. Ten visi vokiškai nešioja. Ten moterų su skepetomis ir prijuostėmis nematysi. Ten visos kepurėtos. Išjuoks nuvažiaavusių būrę, lietuvininkę. O tu jau ir taip esi opi. Kas bus, kad ims iš tavęs žmonės šaipytis. Kiek tau reikės ašaroti! Na, aš nenorėčiau matyti.

Atsakykite į klausimus:

1. Kokio romano ištrauka čia pacituota? Nurodykite autorių ir kūrinį.

Vertinimas

2. Kur vyksta romano veiksmas?

3. Tekste minimas Karaliaučius. Koks tai miestas dabar? Kuo jis svarbus lietuvių istorijai ir kultūrai?

4. Ką reiškia tekste pavartotas žodis *būrė*? Kokiame žymiaame lietuvių literatūros kūrinyje jis plačiai vartotas pirmą kartą?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas),
2 (atsakymas teisingas)

Suma:

XVI UŽDUOTIS

Jums pateiktas išlinksniuotas lietuvių kalbos vyriškos giminės įvardis *pats*, kuris turi daugiau daiktavardiškų galūnių negu kiti gimininiai įvardžiai.

Vienaskaita

Vardininkas: *pàts*

Kilmininkas: *patiēs*

Naudininkas: *pačiám*

Galininkas: *pātį*

Įnagininkas: *pačiù*

Vietininkas: *pačiamè*

Daugiskaita

Vardininkas: *pātys*

Kilmininkas: *pačių*

Naudininkas: *patiems*

Galininkas: *pačiūs*

Įnagininkas: *pačiaīs*

Vietininkas: *pačiuosè*

Atsakykite į klausimus:

- Iš kokios daiktavardžių linksniuotės perimtos pateikto įvardžio vns. kilm. forma *patiēs* ir dgs. vard. *pātys*? Pasirinkę to linksniavimo tipo bendrinės lietuvių kalbos vyriškos giminės daiktavardį ir jį pateikę vienaskaitos vardininko ir daugiskaitos naudininko formomis, šalia nurodykite jo vienaskaitos kilminko ir daugiskaitos vardininko formas. Kuri dar pateikto įvardžio vienaskaitos galūnė yra perimta iš Jūsų nurodytos linksniuotės daiktavardžių?

Vertinimas

- S. Stanevičiaus sakinyje *Motina pradėjo verkti ir guostiesi, kad jos patsai išleido sūnų* yra vartojamas žodis *patsai*. Kokios kalbos dalies tai yra žodis ir kokia yra jo reikšmė?

Vertinimas: 0 (atsakymas neteisingas), 1 (atsakymas iš dalies teisingas, bet netikslus arba nebaigtas), 2 (atsakymas teisingas)

Suma: